

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 12/2025-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Chestnut Investment Group**, 570 Main St., Suite 201, Fort Lee, NJ 07024, Spojené štáty americké, reg. č. 364-323-151, zastúpeného BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., Laurinská 4, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. B1-40Cb/171/2018 (predtým Okresného súdu Bratislava I) takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. B1-40Cb/171/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestský súd Bratislava III **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevychováje**.

Odôvodnenie:

I.

Obsah ústavnej sťažnosti

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 11. septembra 2024 domáhal vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie svojej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-40Cb/171/2018. Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal mu finančné zadosťučinenie vo výške 6 000 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol žalobcom v konaní, v ktorom si žalobou zo 6. decembra 2018 uplatnil na okresnom súde (predchodca mestského súdu, pozn.) proti žalovanému náhradu škody vo výške 563 211,52 eur s príslušenstvom. Okresný súd ešte 19. októbra 2021 uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku za žalobný návrh, pričom sťažovateľ proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť 28. októbra 2021. Sťažovateľ následne márne urgoval súd na rozhodnutie o jeho sťažnosti podaniami z 30. novembra 2022 a zo 7. marca 2024. Ústavný súd 13. januára 2025 v informačnom centre mestského súdu zistil, že k danému dňu stále nebolo vydané v predmetnej veci rozhodnutie, pričom naposledy došlo k zmene zákonného sudcu v septembri 2024.

3. Základom ústavnej sťažnosti sťažovateľa je jeho výhrada, že o jeho žalobe z roku 2018 stále nebolo právoplatným spôsobom rozhodnuté, pričom už aj rozhodovanie o jeho sťažnosti proti zastaveniu konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za žalobný návrh presiahlo tri roky.

4. Sťažovateľ si uplatnil aj finančné zadosťučinenie vo výške 6 000 eur, ktoré odôvodnil jednak samotnou dĺžkou konania (6 rokov), ako aj významom predmetu sporu pre neho ako žalobcu.

II.

Procesný postup ústavného súdu a vyjadrenie mestského súdu

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 12/2025-13 zo 16. januára 2025 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

6. Ústavný súd následne výzvou zo 17. januára 2025 vyzval predsedníčku mestského súdu, aby sa vyjadrila k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti. Predsedníčka mestského súdu v podaní doručenom ústavnému súdu 11. februára 2025 uviedla stručný skutkový stav vo veci, pričom zdôraznila, že zákonnému sudcovi bola predmetná vec pridelená až 25. septembra 2024, preto sa k predošlej nečinnosti nevedel vyjadriť. V každom prípade o podanej sťažnosti proti uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za návrh rozhodol uznesením zo 14. januára 2025 tak, že ju zamietol. Napadnuté konanie teda bolo právoplatne ukončené. Predsedníčka mestského súdu ešte zdôraznila nadmernú zaťaženosť a personálnu poddimenzovanosť mestského súdu, ktorá vyplýva aj z metodiky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorá určuje počet sudcov na súdoch, a preto opätovne požiadala ústavný súd, aby vyslovil objektívnu zodpovednosť Slovenskej republiky za stav na mestskom súde, pretože práve z tohto dôvodu podľa jej názoru za prietahy na mestskom súde nenesú zodpovednosť jeho sudcovia či samotný súd, ale Slovenská republika.

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s podaniami účastníkov dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno v tomto prípade očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom mestského súdu, resp. jeho predchodcu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-40Cb/171/2018 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom tohto základného práva je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba čakajúca na rozhodnutie všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

11. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovanej veci.

13. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, v napadnutom konaní sa nerozhodovalo o merite veci, ale prakticky celá dĺžka napadnutého konania sa týkala procesnoprávnej, resp. technickej otázky týkajúcej sa súdneho poplatku za žalobný návrh. Túto

otázku ale nie je možno považovať za zložitú ani z právnej a ani zo skutkovej stránky, a preto dĺžku napadnutého konania nebolo možné pripísať na vrub žiadnej okolnosti tykajúcej sa potenciálnej zložitosti prerokovávanej veci.

14. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom. Na strane sťažovateľa nebolo možné identifikovať vôbec žiadne okolnosti, ktoré mohli mať negatívny vplyv na dĺžku konania.

15. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prieťahom, bol postup samotného mestského súdu, resp. jeho predchodcu v napadnutom konaní. Z chronologického hľadiska je zjavné, že hoci Okresný súd Bratislava I ako predchodca mestského súdu vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku výzvou z 9. januára 2019, o zastavení konania pre jeho nezaplatenie rozhodol uznesením až 19. októbra 2021. A následne o sťažnosti proti tomuto uzneseniu z 28. októbra 2021 rozhodol mestský súd zamietajúcim uznesením až 14. januára 2025. Neexistuje preto žiadny legitímny dôvod, prečo by o jednoduchých procesných rozhodnutiach rozhodoval súd v prvom prípade viac ako 2 roky a v druhom prípade viac ako 3 roky.

16. V napadnutom konaní teda došlo k neodôvodnenej nečinnosti mestského súdu a jeho právneho predchodcu dosahujúcej spolu 5 rokov. Uvedené možno v kontexte danej veci jednoznačne považovať za porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote. Vo vzťahu k systémovým problémom na mestskom súde (ktoré sú žiaľ ústavnému súdu známe, pozn.) ústavný súd opakuje, že akékoľvek systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru) oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov.

17. Napokon k požiadavke predsedníčky mestského súdu, aby ústavný súd vyslovil objektívnu zodpovednosť Slovenskej republiky za stav na príslušnom mestskom súde, ústavný súd konštatuje, že predmetom jeho rozhodovania o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy je posúdenie možnosti porušenia základných práv a slobôd, resp. práv vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, zo strany konkrétnych orgánov verejnej moci (t. j. v prípade súdnych prieťahov zo strany konkrétneho súdu), a nie hľadanie zodpovednosti v rámci jednotlivých zložiek verejnej moci. Ústavný súd sa preto zdrží akýchkoľvek deklarácií nad rámec rozhodovania o samotnom predmete ústavnej sťažnosti (obdobne IV. ÚS 574/2021).

18. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-40Cb/171/2018 porušené (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

19. Ústavný súd poukazuje na to, že podľa vyjadrenia predsedníčky mestského súdu bolo o sťažnosti sťažovateľa proti zastaveniu konania pre nezaplatenie súdneho poplatku rozhodnuté

14. januára 2025, čím sa napadnuté konanie právoplatne skončilo. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nevyhoviel ústavnej sťažnosti v tej časti, v ktorej sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov (bod 3 výroku tohto nálezu), pretože takýto príkaz uložený mestskému súdu v aktuálnej procesnej situácii nemá žiadne opodstatnenie.

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

21. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

22. Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 6 000 eur, ústavný súd ale považoval túto sumu za úplne neadekvátnu. Ústavný súd v tomto kontexte prihliadol aj na okolnosť, že konajúce súdy prakticky ani nerozhodovali o merite veci, ale iba o súdnom poplatku za návrh, kde je miera potenciálnej právnej neistoty značne znížená (ak nie je súdny poplatok zaplatený v lehote, súd konanie zastaví). Ako z pripojenej žaloby vyplýva, sťažovateľ mal svojmu údajnému obchodnému partnerovi z Hongkongu poslať v priebehu mesiaca finančné prostriedky v štyroch platbách presahujúce 500 000 eur na účet v slovenskej banke (žalovaný v napadnutom konaní), a to iba na základe podvodného e-mailu, ktorý ho informoval o zmene bankového účtu z banky v Hongkongu na slovenskú banku (!) z dôvodu výhodnejších bankových poplatkov. Údajný obchodný partner sťažovateľa sa mu až po mesiaci ozval, že neevduje žiadne platby od sťažovateľa a že žiadny účet si nenechal. Po žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov zo slovenskej banky táto sťažovateľovi oznámila, že účet už bol zrušený. Sťažovateľ mal pocit, že slovenská banka mala byť obozretnejšia a pre podozrenie z podvodu mala finančné prostriedky zdržať na účte a nedovoliť jeho zrušenie, a preto ju zažaloval o náhradu škody v plnej miere, t. j. v plnej sume, ktorú sťažovateľ na základe podvodného konania neznámeho páchatela previedol na účet v slovenskej banke. Preto tvrdil, že na jeho žalobu sa vzťahuje zákonné oslobodenie od súdnych poplatkov v konaní o náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, ktoré mu boli spôsobené trestným činom. A to napriek tomu, že samotná žalovaná v napadnutom konaní nemala nič spoločné s predmetným trestným činom. Vzhľadom na tieto okolnosti ústavný súd uzavrel, že s ohľadom na zjavne účelový charakter sťažovateľovej žaloby, na základe ktorej sa začalo napadnuté konanie, už samotná deklarácia porušenia základných práv a náhrada trov konania dostatočným spôsobom zahrňujú aj satisfakčný prvok. Žiadosť o priznanie finančného zadosťučinenia v tomto prípade podľa ústavného súdu hraničila so zneužívaním práva, a preto ústavný súd v časti o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti nevyhoviel (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

23. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 856,75 eur (bod 2 výroku tohto nálezu).

24. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách

advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za dva úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Súčasťou výslednej sumy je aj daň z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty.

25. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

26. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. februára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu